

ходехме на аязмото. Сутринта ши станиш, ши ошеташ и до пладне ни хляб ядем докат не са свети маслото. Там ходи, който има (масло). Най-напред свекървата викаши, чи най-напред три масла били и после сто и пидисе масла станаха. Тез масла за вкъщи си ги правиш, за здраве на добитъка, на хората. Хубаво е да има светено масло. Като са свети маслото правим обща трапеза. Наготвили сми си сяка. Секи си готве в тях. Който има останало агнешко от Гергьовден, носат си агнешко. Аку не е, ши си наготвиш постно. Носиш гу там. Сичкома сядат, ядат, пият, раздавами си, четат молитвите - хубаво беши, много. Приказват, веселят са и после си тръгват. Музика нямаше. Не играехми хоро. Молебен само, молитви. То маслото, олио в ина чаша и фитил и кандилото целия ден свети. Слагахми ги, дето четат молитвите, сичките на ино място. Кат са нахранят, ходят да ги изливат, имаши ина водица, тъй върви. Пък кравайчетата си подават за здрави. Тъз водица от язмата надолу, Улищица му виками. И дицата, и мъжети идваха, како й хубау било. Когато й много лошо времето някога в черквата сми го праяли. На тоз ден е речено да става.” (Демирев, Дечев, Тодорова 2011:107)

В същия контекст стои и варианта, когато в пещера е ситуирана виртуално, но и визуално, черква или елементи на църковен храм - уподобяване на олтар, владишки трон и др. Често тези пещери - черкви са обвързани с конкретен празник и си имат патрон светец. Пещерата Нирец край Котел с лечебна в нея вода, с изрисувани по стените икони, непрекъснато горящо кандило е посещавана на Великден с извършване на обредни практики. (Демирев Личен архив 2002: 59) Пещерата Св. 40 Мъченици край с. Кипилово, в която има „олтар” с лечебна вода, се посещава на този празник, когато става голям събор с множество обредни практики. (Демирев, Личен архив 1996) Независимо от типа „обитаване” на тези пещери в тях е моделирана ситуация директно съотнесима с обредност или е в контекста на